

28541
K.O.Z.A

BURSA HANLAR BÖLGESİ ÇARŞIBAŞI
KENTSEL TASARIM PROJE YARIŞMASI

İçindekiler

1. GENEL YAKLAŞIM.....	3
2. AMAÇ VE HEDEFLER	3
3. ÜST ÖLÇEK YAKLAŞIM VE STRATEJİLER.....	4
3.1 Kentsel Gelişim Analizi.....	4
3.2 Ulaşım Analizi	5
3.3 Yeşil Süreklilik Analizi.....	6
3.4 Odak Alan Analizi.....	7
3.5 Sosyal Donatı Analizi.....	9
3.6 Kent ve Çevre İlişkileri Analizi- Sentez.....	9
3.7 Temel Üst Ölçek Yaklaşımı ve Öneri Müdahaleler	10
4. TEMEL TASARIM YAKLAŞIMI VE STRATEJİLER.....	13
5. ETAPLAMA.....	15
6. MİMARİ KARARLAR.....	15
7. 1/ 500 PLAN VE DİYAGRAMLAR.....	17

1. GENEL YAKLAŞIM

‘‘Bir ölümden yeni bir yaşamın doğması nasıl olabiliyordu acaba, kelebeğin yaşamı böceğin ölümünden mi doğmuştu, yoksa kelebekte yaşadığına göre İpekböceği hiç ölmemiş miydi?’’ José Saramago

Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk başkenti olan Bursa, farklı dönemlere farklı ait kültürel öğelerin oluşturduğu, çok katmanlı bir kent dokusuna sahiptir. Anadolu'yu Avrupa'ya bağlamasından dolayı stratejik bir noktada bulunan Bursa, 13. Yüzyıldan itibaren Doğu-Batı arasındaki ticaretin kavşak noktası haline gelerek önemli ticaret yolları üzerinde yer almıştır.

Hanlar Bölgesi; Bursa'nın Orhan Gazi tarafından fethedilmesinin ardından henüz sur içinde olan eski kentin, nüfusun hızlı bir şekilde artması üzerine ticaret ve zanaatla ilgili eylemlerin surların kervan yoluna en yakın bölgeye konumlandırılmasıyla oluşmaya başlamıştır. 15. ve 16. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin ekonomik hareketliliği, Bursa'da han ve çarşı imarının artmasıyla neticelenmiştir. İpek ticaretinin gelişimine bağlı olarak, tüccarların geçici konaklama ihtiyacını karşılamak için inşa edilen hanlar, zamanla konaklama yapısı olma özelliğinden çıkarak; halkın tüm ihtiyaçlarını karşılayacak bir ticaret merkezi haline gelmiştir. Hanlar Bölgesi kentin kalkınma merkezi olarak, değişen gelişen ticaret hayatıyla beraber tarihi kentsel karakterini koruyarak günümüze kadar ulaşmış, kültürel miras alanı olarak UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmiştir.

Tarihi kentlerde yapılı çevrenin baskın bir parçası olan kültürel miras alanları, içerdikleri anıtsal/sivil mimari öğeleri yanında, sahip oldukları değerlerle içinde buldukları kentlerin kimliğine ve toplumsal belleğe önemli katkı sağlarlar. Kültürel miras alanlarının sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik değerleri bu alanların korunarak gelecek nesillere aktarılmasını gerektirir. Ancak küreselleşmeyle birlikte yaşanan hızlı kentleşme ve yaşam biçimlerindeki dönüşüm kültürel miras alanları üzerinde ciddi bir baskı ve tehdit oluşturmaktadır.

Bu olumsuzlukları kaldırmak için tarihi ve kültürel bir alanın gelecekle buluştuğu bir noktada projemizi ipek böceği emeğiyle ilmek ilmek ördük. Hem mekânın ilk görüşte karmaşıklığını ortadan kaldırmak hem de her yaştan insanın bu alanda nefes alabileceği konforlu bir meydan yarattık. Hanları yeniden gün ışığına çıkardık ve tarihini herkesin içerlerinde yaşayabileceği bir mekana dönüştürdük. Gelişen teknolojiye ayak uydurularak geçmişle geleceği K.O.Z.A da birleştirdik ve Yeşil Bursa için daha yeşil bir gelecek düşledik.

Bu anlamda proje genel yaklaşımının şekillendirilmesinde, alanın mevcut kentsel doku ve yaşam dinamiklerinin yanı sıra tarihi ve kültürel değerleri de belirleyici olmuştur. Proje alanının mevcut durumu; yapılı çevre ve araç trafiğinin baskın, yayanın hareket kabiliyetinin kısıtlı, tarihi ve kültürel değerlerinin mevcut dokuda algılanamaz olduğu bir yapı ortaya koymaktadır. Bu bağlamda projenin amaç ve hedefleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

2. AMAÇ VE HEDEFLER

AMAÇ 1 Proje alanına ve kent bütününe kimlik değeri kazandıracak kamusal açık alanlar kazandırmak.

Hedefler: İnsanların bir araya gelebileceği alanlar yaratmak; bu alanlarla farklı sosyal, kültürel ve ticari aktivitelerin gerçekleştirilebileceği, çok fonksiyonlu kullanım potansiyelleri oluşturmak; mevcut doku içinde yaratılan bu alanlar arasında bağlantıyı ve sürekliliği sağlamak; yeşil dokuyu yapılı çevrenin içine çekmek.

AMAÇ 2 Alan içerisindeki yaya hareketini güçlendirmek ve araç trafiğinin karmaşasını ve yoğunluğunu azaltmak.

Hedefler: Araç trafiğini denetimli olarak -hız ve yoğunluk azaltıcı kurgularla- alan içinde çözmek; böylece yerel halkın ve ziyaretçilerin alana erişimini ve deneyimini güçlendirecek, yayanın önceliğini artıracak ve hareketini kolaylaştıracak bağlantılar oluşturmak.

AMAÇ 3 Tarihi ve kültürel değerleri ön plana çıkartmak ve algılanabilir kılmak.

Hedefler: Yaya erişilebilirliğini ve önceliğini artırarak alanın içine çekecek açık alanlar oluşturmak; tarihi yapı öğeleri ile uyumlu cephe iyileştirmeleri yapmak; yaratılacak açık alanlarla alandaki tarihi ve kültürel öneme sahip öğelere görsel olarak erişimi güçlendirmek.

AMAÇ 4 Kent bütününe ve proje alanının canlılığını ve hareketliliğini sağlamak için kentsel aidiyet duygusunu güçlendirmek

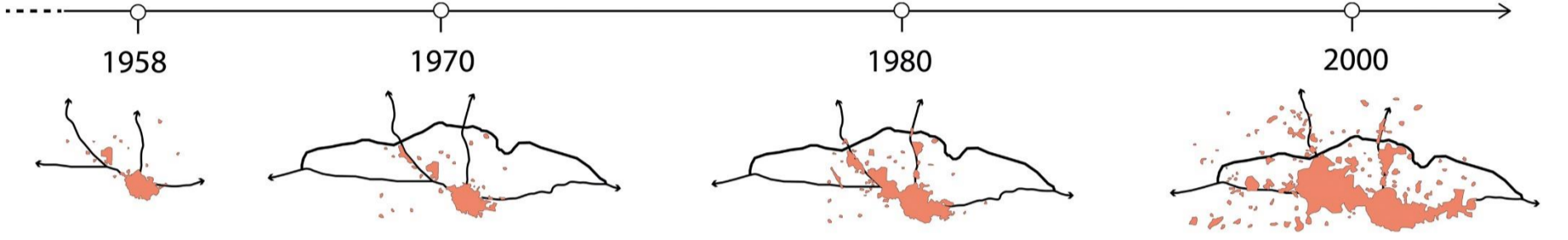
Hedefler: Kültürel ve sosyal etkinlikler desteklenerek kent kültürünü desteklemek; yerel halkın katkısıyla üretilen ürünlerin proje alanında sergilenmesini sağlayarak sosyal ilişkileri güçlendirmek; kentsel yeşil alanla ilgili müdahalelerde yerel halkın da katılımını sağlamak (ağaçlandırma çalışmaları gibi); meydanlarda ve yeniden düzenlenen sokaklarda yerel halkın sosyalleşmesine katkı sağlayacak peyzaj öğeleri kullanmak.

Bu bağlamda; **K.O.Z.A** kentsel tasarımın temel bileşenlerini oluşturan, kimlikli mekanlar yaratmak, mekânda okunabilirlik ve aidiyet sağlamak, biçimsel ve işlevsel zenginlik(çeşitlilik) ilkelerini içinde barındıran, aynı zamanda Hanlar Bölgesi'ne özgü geçmişten günümüze kadar taşınan ipek ticaretinin simgesi olarak, tasarımın temel yaklaşımını olmuştur.

3. ÜST ÖLÇEK YAKLAŞIM VE STRATEJİLER

Üst ölçek yaklaşım ve stratejilere karar verilmeden önce detaylı olarak analizler, üst ölçeklerden başlayarak odak alana kadar detaylı bir biçimde yapılmıştır.

3.1 Kentsel Gelişim Analizi

Bursa'nın kentleşme sürecinde ve kentsel gelişmenin hız kazanmasında 1950'li yıllardan itibaren sanayileşme ile birlikte artan göçler büyük etkiye sahiptir. Bu sebeple analizler yapılırken 1958 yılından itibaren günümüze gelen süreç ele alınmıştır. 1963-1968 yıllarını kapsayan dönemde tarımsal sanayi hedef olarak gösterilirken, yatırımlarla birlikte otomotiv sanayisi üzerine yoğunlaşma söz konusudur. Otomotiv sanayisi, organize sanayi bölgelerinin oluşması, kırdan kente göçün artması, Bursa'nın nüfusunu ciddi bir oranda arttırmıştır. Kentsel gelişme yönü doğu-batı yönlü olup, 1980'ler sonrasında şimdiki görüntüsünü almaya başlamıştır.

Kentsel gelişim kronolojisi içerisinde, Bursa tek merkezli ve kompakt bir yapıya sahip olduğundan, zaman içinde değişime uğrasa da Tarihi Kent Merkezi Bursa'nın çekirdek bölgesi konumundadır. 1958 yılından itibaren, nüfus artışıyla birlikte tüketici grupların ihtiyaçları da değişmiştir. Bu değişimin kent merkezine yansımaları ile önceleri geleneksel bir rol üstlenen tarihi kent merkezinin, toplumsal değişim ve sanayi sürecine uyum sağlaması konusu doğurmuştur. Önemli bir değişim de 1958 yılında meydana gelen yangın ile yaşanmıştır. Bu tarihten itibaren, yangın Kapalı Çarşı ve yakın çevresini tahrip ettiğinden, ekonomik canlılığın azalmasıyla, gelişmelerin tarihi merkez yakın çevresine sıçramasına da sebep olmuştur.

Günümüzde ise yoğun sanayileşme ile kentsel gelişme devam etmektedir. Bu durum kent merkezi üzerinde baskı kurmakta ve Bursa'nın kentsel kimlik karmaşası yaşamasına neden olmaktadır.

3.2 Ulaşım Analizi

Bursa, Marmara Bölgesinde, stratejik konumu nedeniyle devlet yolları, il yolları, ana yolları açısından bütünleşmiş durumdadır. Kent ölçeğinde de motorlu taşıtlar yoğun olarak kullanılmakta ve altyapı bu talebe uygun olarak gelişmektedir. Ulaşım analizinde üst ölçekten, odak olanının bu ulaşım ağındaki yerini anlamak ve erişim ilişkilerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Hanlar Bölgesini, Altıparmak Caddesi, Atatürk Caddesi, Haşim İşcan Caddesi, Cemal Nadir Caddesi ve İnönü Caddesi çevrelemektedir. Odak alan ise Cemal Nadir Caddesi, Cumhuriyet Caddesi arasındadır. Odak alandan, kentin önemli noktalarına ulaşım Bursa Ray 1, Bursa Ray 2, T 1 ve ya T 3 raylı sistem hatlarıyla sağlanabilir. Bir diğer seçenek ise kentin belli noktalarına otobüs ile erişim sağlanabilir.

Çarşıbaşı bölgesi, kent içerisinde stratejik konum olarak, Demirtaşpaşa, Şehreküstü ve Zafer Plaza ulaşım düğüm noktalarının kesişiminde yer almaktadır. Odak alanı karşılayan Cemal Nadir Caddesi yayalar yerine otomobillere öncelik veren uygulamalar sadece fiziksel çevreyi değil, sosyal ve kültürel etkileşimi de olumsuz yönde etkilemektedir. Caddedeki yoğun araç yoğunluğu ve karmaşa, Tophane, Hisar ile Çarşıbaşı bölgesinin etkileşimi açısından büyük bir engel oluşturmaktadır. Alan içerisinde atıl durumda bulunan, kamusal açık alan olarak değerlendirilme potansiyeline sahip otopark olarak ya da düzensiz toplanma alanları olarak kullanılan yerler, yaya akışını olumsuz etkilemektedir. Aynı zamanda ulaşım düğüm noktalarına erişim, sürekliliği olmayan yollar, fiziksel kalite ve çekiciliğini yitirmiş patikalar nedeniyle kısa mesafede olmasına rağmen yürünebilirliği desteklememektedir. Bu bağlamda, ulaşım ağı Hanlar Bölgesi içerisinde Çarşıbaşı odak olacak şekilde ve Hisar ile erişim güçlendirilecek biçimde tekrar değerlendirilmelidir.

3.3 Yeşil Süreklilik Analizi

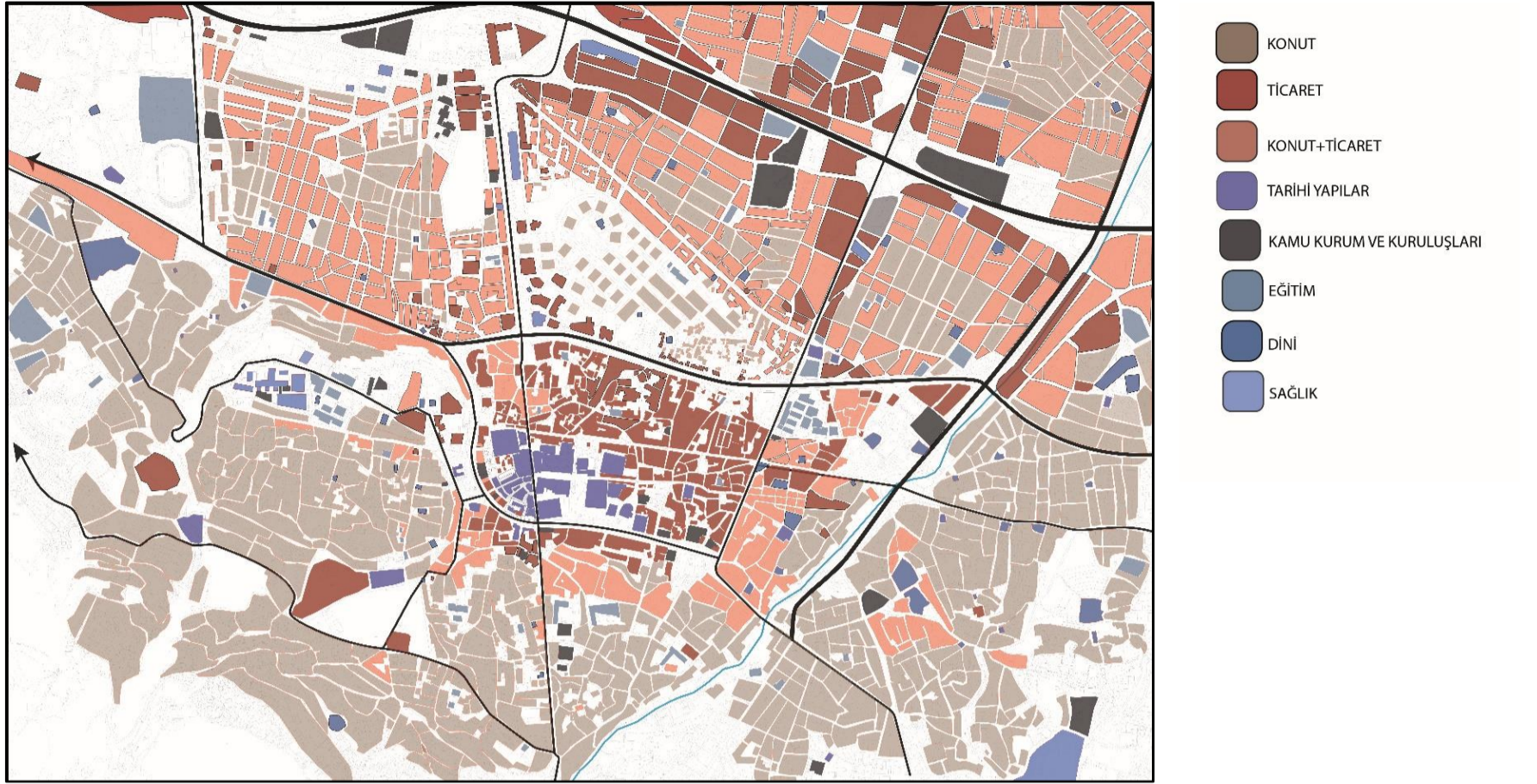

Sanayi yatırımları öncesi tarımsal ve doğal değerlerle öne çıkan Bursa günümüzde de Yeşil Bursa unvanıyla bilinmektedir. Tarihi kimliğinin yanında doğal değerleriyle birlikte zengin bir ekolojiye ev sahipliği yapmaktadır. Bursa, Uludağ Milli Park gibi korunan bir alan eteğinde kurulması sebebi ile görsel açıdan çok büyük bir avantaja sahiptir. Bu analizde de kent dokusu içerisinde yeşil altyapı sistemi ve odak alan ilişkileri bakımından bir inceleme yapılmıştır.

Kentsel yeşil alan sisteminde Merinos Parkı, Reşat Oyal Kültür Parkı ve Kamberler Parkı gibi kentin nefes alabileceği noktalar kente avantaj sağlamaktadır. Kentin ve Hanlar Bölgesinin batısında bulunan Gökdere bir ekolojik koridor oluşturmakta ve yeşil sürekliliğe katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, Çarşı Başı bölgesi, Hanlar Bölgesi içerisinde yer alan ve yeşil değerler arasında bağlantı konumundadır. Fakat bu süreklilik Çarşıbaşı Ve Hanlar bölgesi içerisinde kopmakta ve sürekliliğe katkı sağlayamamaktadır.

Hanlar bölgesinde genel olarak ise yapı yoğunluğu vardır ve yeşillendirme çalışması yapılacak uygun bölgelerde ise düzensiz araç toplanma alanları göze çarpmaktadır. Odak alan içerisinde yapı yoğunluğu ile sıkışmış ve sadece bazı hanların avlusunda kullanılan yeşil öğeler mevcuttur. Bu durumda, alan içerisinde yeşil sürekliliği destekleyecek stratejilere ihtiyaç vardır.

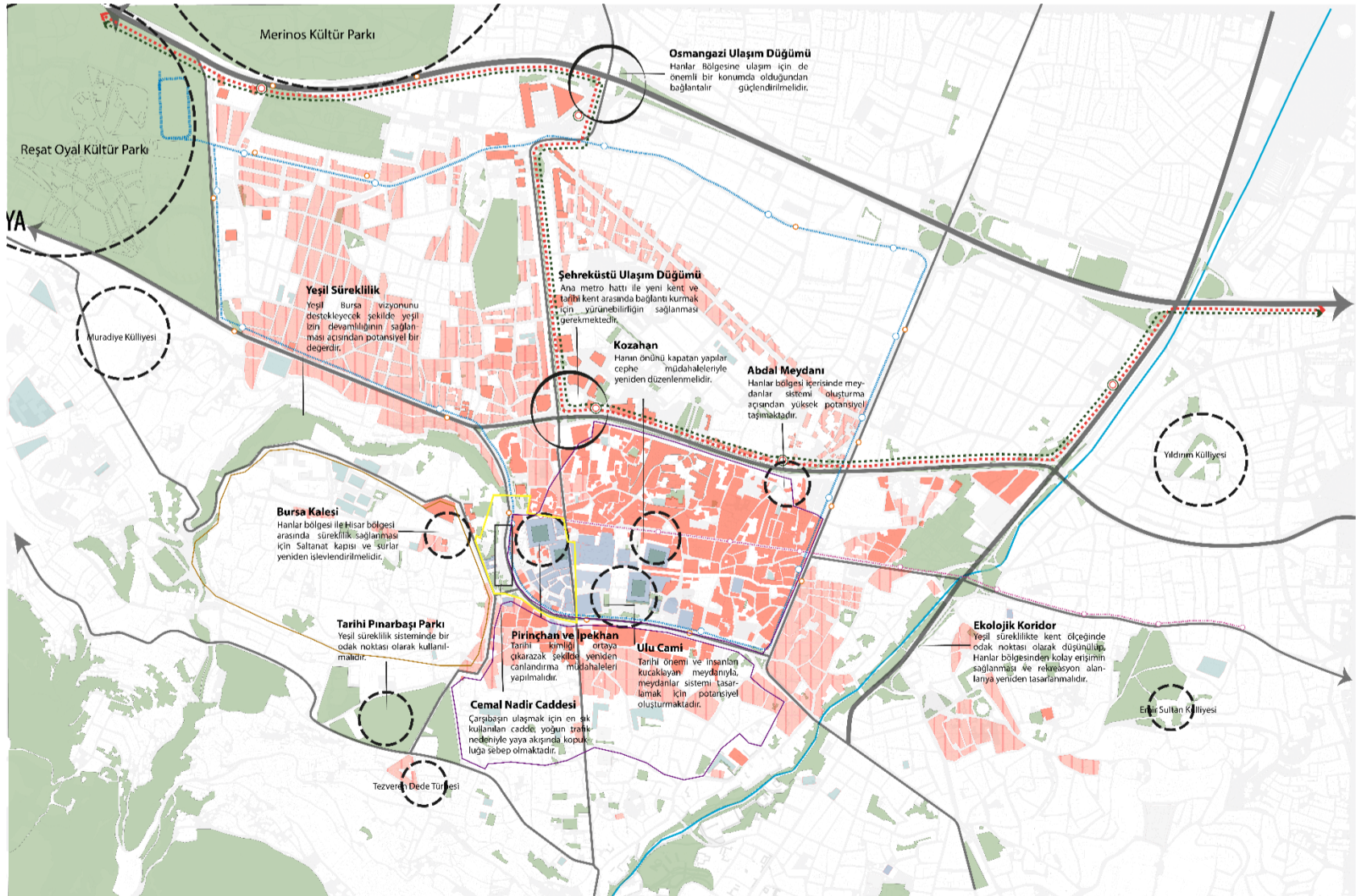
3.5 Sosyal Donatı Analizi

Kültür kenti olan Bursa, köklü geçmişi ve tarihi ile yerli halkın ve yabancıların turizm cennetidir. Osmanlı'nın ilk başkenti olan ve uzun yıllar başkent olmasının sonucu, Osmanlı'nın eşsiz mimarilerinin kanıtı olan hanları, bedestenleri, hamamları, çarşıları ve daha pek çok önemli olan yapıları proje alanı içerisinde görmekteyiz. Hanlar bölgesi ve çevresi zaman içinde yapılaşmış ve oldukça karışık bir yapı ve alan kullanıcıları için kaos bir hissiyata kapılmalarına sebep olmuştur.

Çarşıbaşı hanlar bölgesinin çevresinde genel olarak ticaret kullanım fonksiyonu ve karışık (konut + ticaret) kullanım fonksiyonları yer almaktadır. Yakın çevresinden uzaklaştıkça ana caddelerin üzerinde yine ticari kullanımlar yer alırken, konut bölgeleri de baskındır.

3.6 Kent ve Çevre İlişkileri Analizi- Sentez

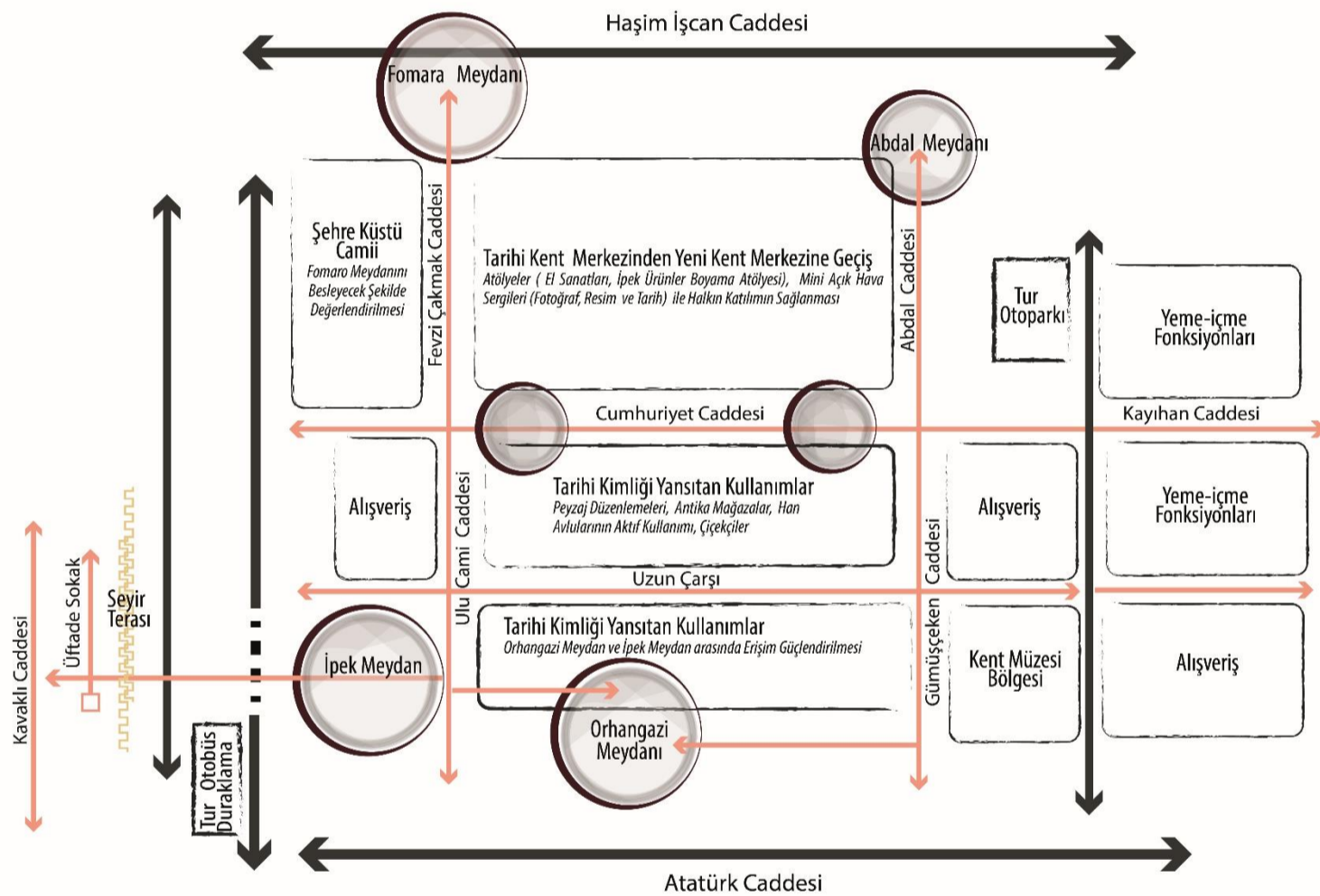

Tüm yapılan analizler ışığında nasıl bir yaklaşım benimsenmeli konusuna açıklığa kavuşturmak için sentez çalışması yürütülmüştür. Güçlükler, fırsatlar, zayıf yönler ve tehditler belirlenmiştir ve müdahaleler bir tutarlılık içinde ele alınmıştır.

Ulaşım kararlarının tekrar gözden geçirilmesi yayalaştırma kararlarının verilmesi ve meydanlar sistemiyle insanların vakit geçirecek ve bölgeyi sahiplenerek canlanmasını sağlayacak işlevler atanması, analizler ile saptanan sorunlar için bir çözüm olarak sunulmalıdır. Analizler, yaya erişiminin sadece Çarşı Başı ve ya Hanlar Bölgesi içerisinde sınırlı kalmaması ve çevre ilişkilerini güçlendirecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Yeşil süreklilik açısından, kamusal açık alan sistemi oluşturulması ve atıl durumda bulunan otopark alanlarının bunu uygun olarak tasarlanması önerilebilir. Peyzaj öğeleriyle ve ya motorlu araç yolları için ağaçlandırmalar ile pasif yeşil alanlar için görsel bir zenginlik sunulmalıdır. Hanlar Bölgesi, Bursa'nın kimliğini yansıttığından alandaki tarihsel ve kültürel değerlerin yeniden değerlendirilmesi uygun görülmüştür. Fomara Meydanı, Abdal Meydanı, İpekhan ve Pirinçhan, Orhangazi Meydanı bir meydanlar sistemi oluşturmak için iyileştirilmelidir. Bir diğer deyişle, Çarşıbaşı Bölgesi bir bütün içinde ele alınmalı ve çevre ilişkiler için önerilen stratejiler, odak alan için alınan kararları desteklemelidir. Sorunları çözmeye yönelik belirlenen ve müdahalelerin omurgasını oluşturulan ilkeler hem odak alan içerisinde hem de çevre ilişkiler için dikkatle uygulanmalıdır.

Analizler sonucu açıkça görülüyor ki; kimlikli mekanlar yaratmak, mekanda okunabilirlik ve aidiyet sağlamak, biçimsel ve işlevsel zenginlik(çeşitlilik) sağlamak müdahalelerin temel taşıını oluşturmalıdır.

3.7 Temel Üst Ölçek Yaklaşımı ve Öneri Müdahaleler

Kentsel Kimlik, geçmişten günümüze değerlerini içeren ve kendine özgü eşsiz nitelikler taşıyan tarih boyunca şekillenen anlam bütünüdür. Kentsel kimlik, çevresel ve toplumsal kimliği kapsayan kentin yapılarını, meydanlarını, yollarını, kentsel donatıları, sosyal-kültürel özelliklerini taşıyan bütüncül bir kavramdır. Bursa'nın özellikle Hanlar Bölgesi ve Çarşıbaşı bölgesi için kentsel kimlik kartı düşünüldüğünde tarihi bir vurgu yapılması gerekmektedir. Bu vurguyu güçlendirmek için her bir müdahalenin olabildiğince kimliğe katkısı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kapsamda üst ölçek stratejilerinin ana bileşenlerinden birini Kentsel Kimlik oluşturmaktadır.

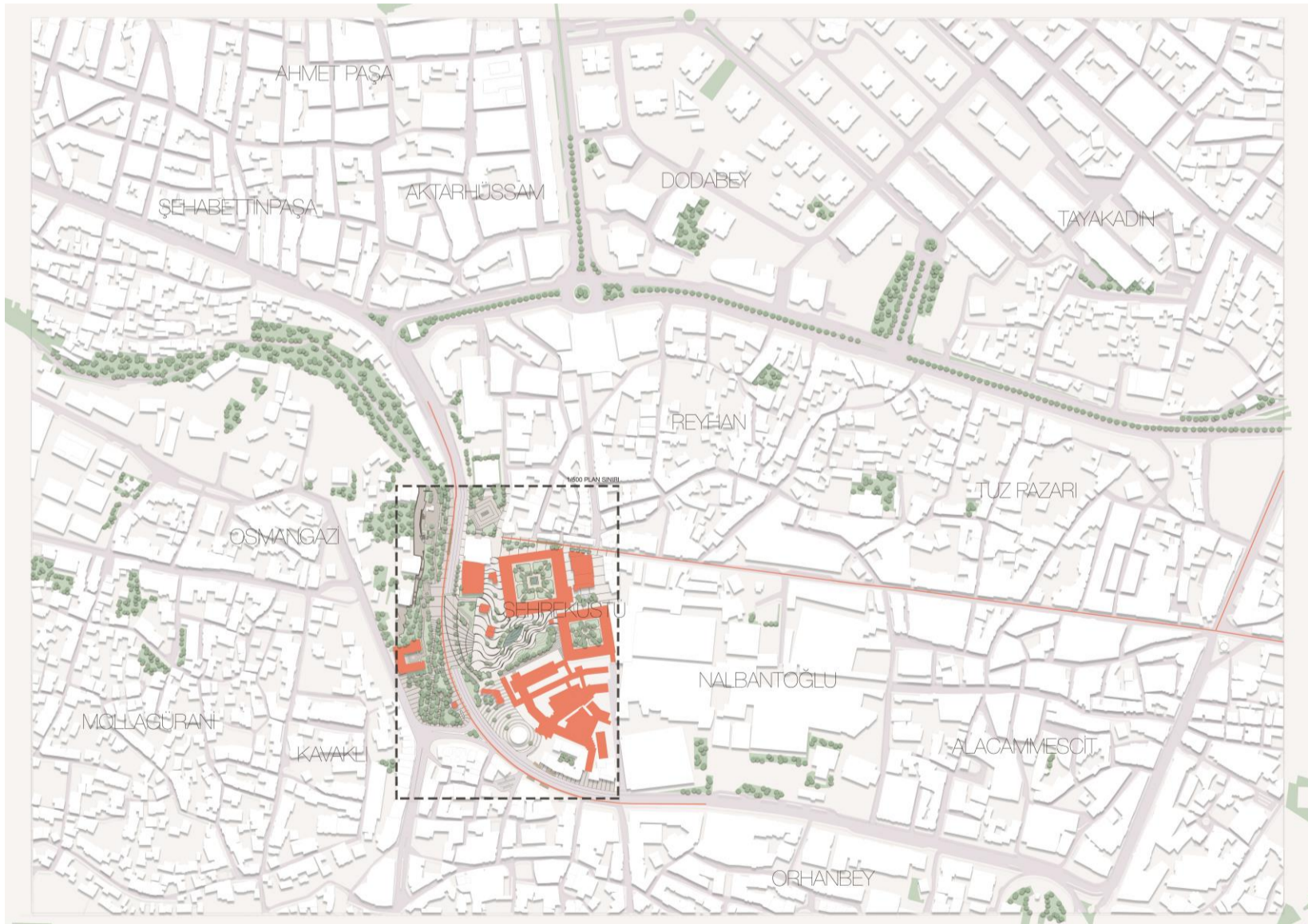
Okunabilirlik ise, mekânın bir bütün olarak anlaşılmasının ve gezinilmesinin kolaylığı olarak açıklanmaktadır. Bir bölgenin okunabilirliği, yönlendirme ve göreceli konum duygusunu güçlendiren sokak ve yaya yolları ağı ve referans noktası gören fiziksel unsurlar ile iyileştirilebilir. Özellikle organik bir düzene sahip ve kentsel tasarım müdahalesi olmayan tarihi alanlar okunabilirlik açısından güçlendirilmeye ihtiyaç duyarlar. Özellikle sokak düzeni okunabilirliğe katkı sağlayan önemli bir araçtır. Sokak genişlikleri, mobilyaları, karakterleri ve odak noktaları arasındaki uyum ve bağlantılar fiziksel çevre üzerinde okunabilirlik seviyesine karar vermekte önemli bir rol üstlenmektedirler. Bu sebepten ötürü, üst ölçek kararlarında daha sistematik ve algılanır bir çevre oluşturabilmek için okunabilirlik ilkelerine uyum göstermek önemlidir.

Zenginlik, bir diğer deyişle çeşitlilik özellikle yapılı çevredeki birincil işlevler, tarihi yapılar ve yoğunlukla yakından ilgilidir. Çeşitlilik mekâna zenginlik katarken aynı zamanda mekanın çekiciliğini de artırır. Fakat dikkat edilmesi gereken unsur bu çeşitliliğin bir karmaşaya

sebepler olmadan sistematik ve kurallar bütünü şeklinde sunulmasıdır. Hanlar bölgesi ve Çarşı Başı bölgesi düşünüldüğünde çeşitliliğe tarihi yapılar ve günümüz yapılarına ev sahipliği yapması açısından olumludur. Fakat işlevsellik açısından incelendiğinde sınırlı fırsatlar sunmakta ve çeşitlilik ilkeleriyle uyum göstermemektedir.

Aidiyet, yukarıda bahsedilen temel kavramlar için vazgeçilmezdir. Kentin en değerli unsuru olan kullanıcıların yaşadıkları ve ziyaret ettikleri mekân ile bağ kurmaları, kentsel kimliğe de olumlu katkı sağlamaktadır. Aynı şekilde kentsel kimliğin iyi tasarlanması da kullanıcılardaki aidiyet duygusunu arttırmaktadır. Aidiyet, mekandaki fiziksel ilişkilerin yanı sıra sosyal ilişkilere referans vermektedir. Aidiyet mekanları kentin bileşeni olan sokaklar, caddeler meydanlar kısacası kente ait olan tüm bileşenler olabilir. Sonuç olarak kentsel tasarım stratejileri kurgulanırken, kullanıcıların mekânda nasıl bir etkileşim için de olacağı düşünülmeli kararlar bu ilkelere göre alınmalıdır. Hanlar Bölgesi ve Çarşıbaşı Bölgesi tarih boyunca birçok anıyı, zamanı yansıtmaktadır. Bu kimliği kaybetmemek için halkı ve yerel esnafları yapılan müdahalelerde dahil etmek aidiyet kavramına katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak üst ölçek öneri müdahaleleri yeniden canlandırma, yeniden işlevlendirme, yeşil altyapı stratejileri altında toplanmıştır. Öncelikle kimlik, okunabilirlik, zenginlik ve aidiyet kavramlarına paralel olarak yaya omurgası oluşturulmuştur. Ulu Camii Caddesi, Cumhuriyet Caddesi, Fevzi Çakmak Caddesi, Abdal ve Gümüşceken Caddesi ve Hisar ile bağlantıyı sağlayabilmek için Üftade Sokak ve Kavaklı caddesi yaya omurgasına katılmıştır. Belirlenen yaya yollarına paralel olarak bir meydan sistemi oluşturulmuştur. Birincil meydanlar İpek Meydan, Orhangazi Meydanı ve Fomara Meydanıdır. Odak meydanları besleyen ikincil odak Abdal meydanıken, üçüncül mini meydanların peyzaj düzenlemeleri ve yapı müdahaleleriyle sağlanması uygun görülmüştür. İpek Meydanı üzerinden kolayca Hisara ulaşım sağlanması ve Surlar üzerinde Bursa manzarası izlenecek şekilde surların yeniden kente kazandırılması amaçlanmıştır. Reyhanlı bölgesinde tescilli yapıların el sanatları ipek gibi atölyeler olarak yeniden işlevlendirilmesi ve üretilen ürünlerin açık hava sergisinde sergilenmesi önerisi getirilmiştir. Orhangazi Meydanı ve İpek meydanı etrafında Bursa'nın kimliğini yansıtan helvacı, kestane şekercisi gibi ticaret fonksiyonları ile hizmet vermesi belirlenen temel tasarım kavramlarıyla uyumlu olacaktır. Bununla birlikte Cemal Nadir Caddesi üzerinde tur otobüslerine duraklama sağlanması ve turistlerin kolaylıkla Hanlar bölgesine erişim sağlanması amaçlanmıştır. Gezi tamamlandıktan sonra, tur otobüslerinin, Demirtaşpaşa düğüm noktasına erişimi kolay olan, İnönü caddesi üzerinde park yapması önerisi getirilmiştir. Yeşil süreklilik için meydanların ağaçlandırılmasının yanı sıra, Atatürk caddesinin ağaçlandırılmasıyla kenti ekolojik koridoruna doğru bir bağlantı sağlanması önerilmiştir.

1/2000 Plan

	KİMLİK	OKUNABİLİRLİK	ZENGİNLİK	AİDİYET
Yeniden Canlandırma	<p>- Tarihi öneme sahip aktif olarak fonksiyonunu gerçekleştirmeyen yerlerin tekrar tasarımı katılması</p> <p>** Han avlularının aktif kullanımının sağlanması</p> <p>** Şehre Küstü Camiisi, Abdal Meydanı ve Hisar Surlarının yeniden bir odak haline getirilmesi</p>	<p>- Yeniden canlandırılmasına karar verilen yapıların silüetini kapatan yapıların kat ekleme, kat azaltma ve ya kaldırma müdahalelerinin yapılması</p> <p>- Yeniden odak olan mekanlara yönlendiren sokak peyzajı için benzer elemanlar kullanılması ve işaret öğeleriyle tarif edilmesi</p>	<p>- Tarihi yapılarla modern yapılar uyum içinde olacak şekilde yeniden tasarlanmalı</p> <p>** Cephe renkleri birbirine uygun olarak seçilmeli</p> <p>** Cephelerdeki kablo elektrik hattı gibi zenginliği gölgeyen kargaşanın kaldırılması</p>	<p>- Aidiyet duygusunu güçlendirmek için kullanıcıların en çok vakit geçirdiği yapıların belirlenmesi</p> <p>** Kozahan</p> <p>** Abdal Meydanı</p> <p>** Orhangazi Meydanı</p> <p>** Fomara Meydanı (Geçiş olarak)</p>
Yeniden İşlevlendirme	<p>- Tarihi kimlikle uyumlu farklı kullanımların atanması</p> <p>** Reyhanlı bölgesindeki bazı tescilli yapıların ipek ve ya el sanatları atölyesi olarak değerlendirilmesi</p> <p>** Kullanılmayan açık alanların açık hava sergisi olarak kullanılması</p>	<p>- Yeniden işlevlendirme müdahalesi yapılan alanlar seçilirken yaya omurgası üzerinde olmasına dikkat edilmesi</p> <p>- Yeniden işlevlendirme yapılırken sokak ile uyumuna dikkat edilmesi</p>	<p>- Aynı fonksiyonlar yüklemek yerine çeşitlilik sağlayacak yeni kullanımların düşünülmesi</p> <p>** Meydan (Fomara, Abdal Meydanı, İpek Meydan)</p> <p>** Atölyeler</p> <p>** Açık Hava Sergileri</p> <p>** Seyir Terası</p>	<p>- Farklı işlevler katılırken yerel halkın da katkısının sağlanması</p> <p>** Atölyelerde üretilen ürünlerin açık hava sergilerinde gösterime sunulması</p> <p>** Meydanlarda sosyalleşmeye fırsat veren peyzaj öğelerinin kullanılması</p>
Yeşil Altyapı	<p>- Yeşil öğelerin, kimliğin önemli bileşenlerinden biri olan Hanların avlularının ve tarihi meydanlarda kullanılması</p> <p>- Anıt ağaçların etrafını kimliğe katkı sağlayacak şekilde güçlendirilmesi</p>	<p>- Ana arterlerin etrafında ağaçlandırma çalışmalarının yapılması</p> <p>- Sokakların karakterine uygun bitki türleri seçilerek navigasyonun kolaylaştırılması</p>	<p>- Farklı ve yerele özgü bitki türleri ile yeşil sürekliliğe katkı sağlanması</p> <p>- Yeşil öğelerin farklı işlevlere imkan sunması</p> <p>** Meydandaki ağaçlandırma sosyalleşme, sokaklardaki ağaçlandırma estetik, avlulardaki ağaçlandırma dinlenme gibi</p>	<p>- Ağaçlandırma çalışmalarının kullanıcıların katılımıyla gerçekleştirilmesi</p> <p>- Aktif yeşil alanların yöre halkının vakit geçirebileceği şekilde tasarlanması</p>
Yaya Odaklı Ulaşım	<p>- Özellikle tarihi odak noktalarının olduğu rotaların yayalaştırılması ve mevcut yaya yollarıyla entegre edilmesi</p> <p>** Cumhuriyet Caddesi, Uzun çarşı, Ulu Cami Caddesi, Gümüşçeken Caddesi, Abdal ve Fevzi Çakmak Caddesi, Üftade Sokak Yaya omurgası oluşturulması</p>	<p>- Açık ve anlaşılır ulaşım düzenine tehdit oluşturan yolların yeniden düzenlenmesi</p> <p>** Cemal Nadir Caddesinin İpek Meydanı karşılıyan kısmının yer altına alınması</p> <p>- Mevcut otoparkların tekrar değerlendirilmesi (Tur Otobüs Park Alanı)</p>	<p>- Sokakları tanımlayan yapılara farklı işlevler atanmasıyla, karakter kazandırılması</p> <p>** Ulu Camii ve İpek Meydan arasında tarihi yansıtan bir sokağın Kent Tiyatrosu ile buluşması</p> <p>** Fevzi Çakmak ve Abdal caddesinin ise atölye ve sergi gibi kullanımların öne çıkması</p>	<p>- Sokakların aktif kullanımının sağlanması</p> <p>** İnsanların oturup dinlenebileceği, sosyalleşebileceği, yemek yiyebileceği, sokak sanatlarını izleyebileceği mekanlar olarak tasarlanması</p> <p>- Sokaklardaki düzensiz araç birikimlerinin engellenmesi</p>

Müdahaleler yukarıdaki tabloda özetlenmiştir:

Kullanıcı Analizi

4. TEMEL TASARIM YAKLAŞIMI VE STRATEJİLER

Kamusal açık alanlar, kentin özgün karakter parçaları olarak kentlileri bir araya getiren, rekreasyonel, sosyal ve ekonomik faaliyetlere olanak tanıyan, kütle-boşluk ilişkilerini düzenleyen ve sembolik değeri olan ortamlardır. Bununla birlikte, mevcut kentsel dokunun içinde meydan oluşturmaya yönelik tasarım süreci yalnızca yapılar arası mekân tanımlama işlemlerinden ibaret değildir. Tasarım, aynı zamanda kentliyi ve ziyaretçileri alana çağırarak, yaya akışını düzenleyen, sosyal aktivitelere olanak tanıyan, kimlik değerlerini algılatan ve kullanıcı deneyimini zenginleştiren bir yaklaşım benimsemelidir. Küresel ölçekte birçok örnekte olduğu gibi, Hanlar Bölgesinin de yoğun yapılaşmanın baskın hale gelmesi sonucu sembolik değerini kaybetmiş ve işlevsiz hale gelmiştir.

Tasarımın biçimlenmesindeki temel yaklaşım, Hanlar Bölgesi ve Hisar arasındaki parçalanmış olan tarihi kimlik dokusunu bir araya getirmeye yönelik ve tarihi bölgenin ticari etkisinin daha geniş bölgelere ulaştırmak amacıyla kullanıcı odaklı mekânlar yaratmaktır. Bu bağlamda, Cemal Nadir Caddesi'nin taşıdığı araç yoğunluğu, trafik yolunun aşağı indirilmesiyle hafifletilerek, kentin Kuzey-Güney bağlantısındaki kopukluk giderilmiştir. Araç trafiği tarafından bölünmüş olan tarihi dokuyu çevreleyen caddeden, kullanıcıları karşılayan ve meydana yönlendirecek açık alan kazanılmıştır. Üst kotta yer alan bu meydan, yaya erişilebilirliğini ve önceliğini artırarak, tarihi bölgeyi karşılayan bir seyir terası niteliğindedir. Bu meydan İpek Meydanı olarak isimlendirilen bölgeyi yukarıdan izleme fırsatı sağlamaktadır. Meydanda bulunan oturma terasları meydana belirlenen etkinlikler için alan oluşturmaktadır. Meydana farklı kotlardan oluşturulan rampalar kullanılarak erişilebilirlik artırılmıştır.

Arazinin hareketliliği, İpek meydanı olarak isimlendirilen alanda önemli bir yol gösterici etken olmuştur, mevcut durumda farklı kotlarda farklı mekânlar bir bütün haline getirilmiştir. Kamusal nitelikte alan kazanmak ve mekânsal bütünlüğü sağlamak için, kademeli bir geçişle mevcut ticari yapıların yer kazanımına olanak sağlayan bir çarşı yapılmıştır. Bu çarşı meydan kullanıcılarına servis imkânı veren bir mekân tanımlamaktadır. 13. yüzyıldan itibaren ipek ticaretinin merkezi haline gelen Hanlar Bölgesi'nden esinlenilerek bu meydan İpek Meydanı olarak isimlendirilmiştir. Meydandaki döşeme ipeğin akıcılığı, saflığı, yumuşaklığı ve canlılığını ifade edecek şekilde, düşeyde ve yatayda kavisli çizgilerle oluşturulmuştur. Ayrıca ipeğin elde edildiği dut yaprakları döşemede yeşil lekeler halinde ortaya konmuştur. İpek böceğine ev sahipliği yapan ve dokumadaki kozayı ortaya koyan bir anlatım şekliyle, meydana bulunan havuz tasarlanmıştır. Kavisli çizgilerle kabuk şeklinde oluşturulan ve meydanın altına doğru uzanan bölgenin işletmeye dönüştürülmesi ile kullanıcıların yeme-içme hizmetleri alabileceği, oturma alanlarının yer aldığı bir mekâna dönüştürülmüştür. İpek meydanı kullanıcıların güvenli alışveriş ve seyahat imkânını sağlarken, tarihi bölgenin yoğunluğunu azaltarak mekânda okunabilirlik ve aidiyet ilkelerini biçimlendirmiştir.

Odak alanda bulunan İpek Han ve Pirinç Han'ın avluları Türk saray bahçelerinin form ve mekânsal özelliklerini yansıtan geometrik formlarda tasarlanarak, Türk bahçe sanatının orijinal karakteri vurgulanmıştır. Pirinç Han mevcut işlevini korurken, İpek Han tarihi bölgeye gelen turistlerin konaklayabilecekleri bir otel olarak organize edilmiştir.

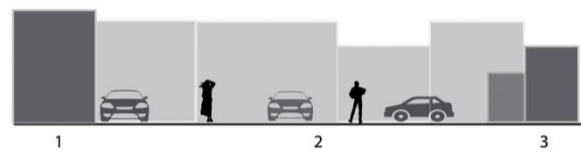
Cumhuriyet Caddesi üzerinde yer alan Meyhaneli (Tavuk Pazarı) Hamamı'nın önünde tasarlanan meydana, tarihsel yapıyı güçlendirmek için üzeri kubbeli bir şadırvan konumlandırılmıştır. Ayrıca bu cadde üzerinde yaya ulaşımını sağlayan tramvay yolunda

duraklarla beraber oturma elemanları tasarlanarak, kullanıcı hareketini ve deneyimini zenginleştirmek ve yeşil dokuyu güçlendirmek hedeflenmiştir.

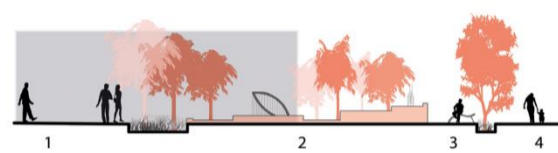
Zafer Meydanı, dönem dönem yapılan konser, kermes ve diğer etkinlikleri destekleyen şekilde bir meydan olarak düzenlenmiştir. Meydanın ortasındaki döşeme kullanıcıların dinlenme ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yükseltilecek, yayaların kullanımına sunulan duraklama odağı olarak tasarlanmıştır.

Cemal Nadir Caddesi üzerinde bulunan otopark, tur otobüsleri için düzenlenerek otobüslerin depolama ihtiyacını karşılamaya yardımcı olmaktadır.

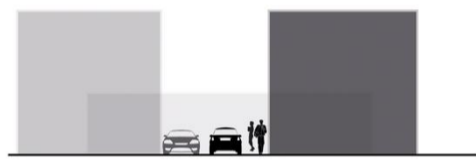
Sonuç olarak Hanlar Bölgesi sahip olduğu tarihi, kültürel ve turizm potansiyeli ile ziyaretçi yoğunluğunun yüksek olduğu bir bölgedir. Odak alanda; yayanın hareketinin gözlem, seyir, dinlenme olanakları ile yeme-içme ve yerel ürün ticaretinin yer aldığı, bir anlamda mekân deneyiminin yaya hızını yavaşlatarak yoğunlaştığı yaya sokakları ile karakterize edilmiştir. Bu bağlamda mekânsal kurgunun odak noktası, yeni kurgulanan İpek Meydanın dinamik çizgileriyle kullanıcıyı toplaması, buradan kenti seyretmesi, tarihi ve kültürel değerleri bugünkü kent dokusu ile yeniden sorgulaması hedeflenmiştir.

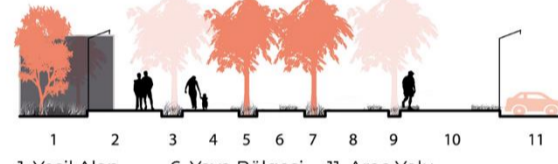
1. Ticaret Yapıları
2. Binaların önündeki açık alanların yaya yolu ve araç parkı için kullanımı
3. Ticaret Yapıları

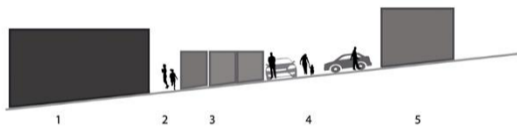
1. Yaya Bölgesi
2. Koza Havuzu
3. İpek Oturma Alanı
4. Yaya Bölgesi

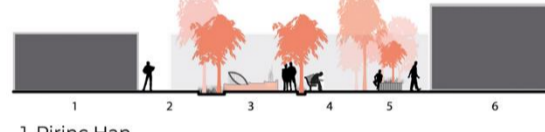
1. Ticaret Kullanımları
2. Bakırcılar Çarşısı Girişi (Araç Trafiği, Araç Parkı, Yaya akışı)
3. Ticaret Kullanımları

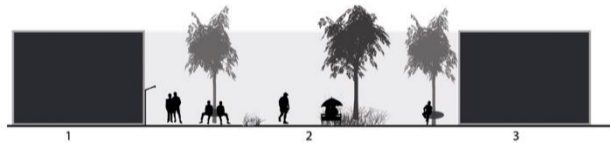
1. Yeşil Alan
2. Yaya Bölgesi
3. Yeşil Alan
4. Yaya Bölgesi
5. Yeşil Alan
6. Yaya Bölgesi
7. Yeşil Alan
8. Yaya Bölgesi
9. Yeşil Alan
10. Yaya Bölgesi
11. Araç Yolu

1. Piriç Han
2. Yaya Yolu
3. Ticaret Kullanımları
4. Yaya yolu, Araç Parkı ve Trafiği
5. Bakırcılar Çarşısı

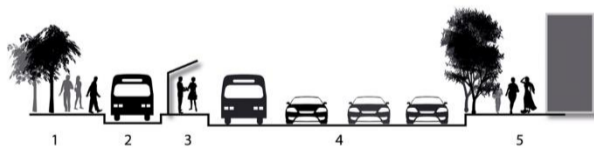
1. Piriç Han
2. Yaya Bölgesi
3. Koza Havuzu
4. İpek Meydanı
5. Ticari Kullanımlar
6. Bakırcılar Çarşısı

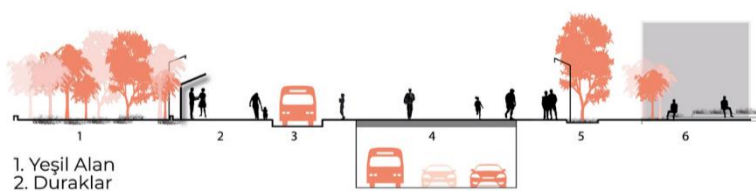
1. İpek Han
2. İpek Han Avlusu
3. İpek Han

1. İpek Han
2. İpek Han Avlusu
3. İpek Han

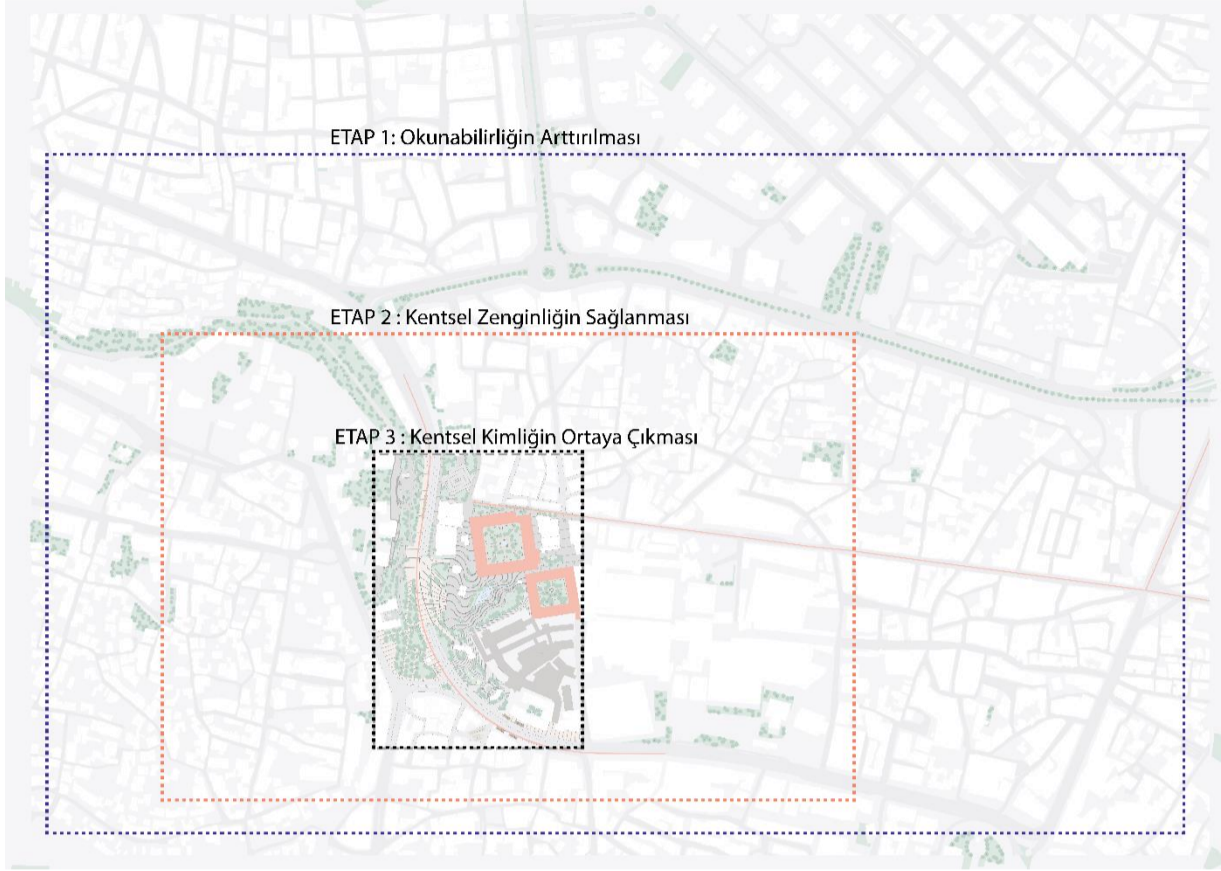
1. Duraklar ve Yaya Yolu
2. Toplu Taşıma (Otobüs ve Raylı Sistem Ortak)
3. Duraklar
4. 4 şeritli araç yolu
5. Kaldırım

1. Yeşil Alan
2. Duraklar
3. Raylı Sistem
4. Meydan ve Araç Alt Geçidi
5. Yeşil Alan
6. Seyir Terası

Odak alan içerisinde alınan kesitlerde müdahaleler yapılmadan önceki durum araç odaklı iken yapılan müdahaleler sonucunda insan odaklı bir yaklaşım sergilendiği açıkça görülüyor. Düzensiz araç birikim alanları ağaçlandırmalar ve yayalaştırma kararları ile kentsel kimliği ortaya çıkarabilecek ve okunabilirliğe katkı sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Cemal Nadir Caddesindeki yolun yer altına alınmasıyla yaya ve araç trafiği ayrıştırılmış ve araç trafiği rahatlatılmıştır.

5. ETAPLAMA

Etaplama stratejileri belirlenirken ana ilkelere uygun bir yöntem belirlenmiştir. Kentsel kimlik, Okunabilirlik, Zenginlik ve Aidiyet ilkeleri müdahaleler dahilinde alana 3 aşamada yansıtılmaya çalışılmıştır.

İlk etapta proje alanındaki bütünlüğü sağlayabilmek amacıyla, Hanlar Bölgesindeki yayalaştırma kararlarının uygulanması ve gerekli sokaklarda iyileştirme projeleri gerçekleştirilmesi önerilmiştir. Bu aşamada yayalaştırılan sokaklardaki cephe müdahaleleri, sokak müdahalelerine paralel yürütülmelidir. Önerilen dönüşüm sürecinin öncelikle Cemal Nadir Caddesinde başlaması ve caddenin kısmi bir bölümünün yer altına alınma çalışmaları ve kavşak düzenlemelerinin bu aşamada başlaması uygun görülmüştür. Cephe renklerinde uyum ve okunabilirliği güçlendirecek şekilde renk paleti hazırlanmalı ve bu palet dahilinde cephe düzenlemeleri yapılmalıdır.

İkinci etapta ise var olan izlerin daha belirgin hale getirilmesi amacıyla, mekânın zenginliği ve aidiyet duygusu ortaya çıkarılmalıdır. Cephe düzenlemeleri ve cephe boyama çalışmaları yapılmaya başlanmalıdır. Hisar bölgesi için karar verilen yayalaştırma ve cephe düzenlemeleri de bu aşamada yapılmaya başlanmalıdır. Önerilen meydanlar sistemi için meydan düzenleme çalışmaları yapılmalıdır. Öneri odak alanlar dışındaki yapı adaları düzenlemeleri de bu aşamada gerçekleştirilmelidir. Sergi alanları düzenlenmeli ve sokak mobilyaları ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır. Kentsel mobilyalar seçilirken halkın görüşleri alınmalıdır.

Son etapta ise ağaçlandırma ve yeşil sürekliliğe katkısı olan çalışmalar halkın katılımıyla gerçekleştirilmelidir. Odak alan için 2. etapta başlayan cephe düzenlemeleri bitirilmelidir. Tarihsel kimliği ortaya çıkaracak odak alan içindeki yapıların düzenlemesi yapılmalıdır. Anıt ağaçların etrafı kentsel kimliği ortaya çıkaracak şekilde insanların sosyalleşme ve dinlenme gibi ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde kentsel mobilyaları ile desteklenmelidir.

6. MİMARİ KARARLAR

Yarışmanın odak etki alanı, pek çok düzenleme ve revizyonların yapıldığı çarşı ve hanlar bölgesinin batı girişidir. Yolun, meydanın altına alınmasıyla tophane ile çarşı arasında yaya bağlantısı sağlanarak, İki farklı kot çözümlenmesi ile meydan oluşturularak arazideki eğim giderilmiştir. Bu sayede kot farkları arasında mağazalar ve seyir terasları oluşturulmuştur. Tophane sırtları ile bağlantıyı sağlayan seyir teraslarının olduğu üst meydan ile hanlar ve yeni oluşturulan dükkanların olduğu alt meydan tek yönlü eğime sahiptir. Böylelikle hiç merdiven olmadan, engelli erişimi ve tekerlekli çevreci kişisel taşıtların (bisiklet, elektrikli scooter vb.) erişimi sağlanmıştır. İpek meydanındaki mağazalar; küresel markaların İpek meydanına eşlik etmemeleri hedeflenerek, hanlardaki, küçük mağazalara sığamayan ve dönüştürülen yapılarda yerleşik yerel ve ulusal markaların meydana eşlik etmeleri düşünülmüştür. Mağaza birleştirme ve mekanik tesisat kolaylığı açısından mantar döşeme ve kolonlu bir betonarme sistem ön görülmüştür. Meydana hizmet edecek, modern ve hijyenik tuvaletler yapılmıştır.

Hanların ortasında kalan ipek meydanının altı otopark olarak kullanılmamış, odak alanının otopark ihtiyacını bakırcılar ve ulu çarşı önündeki alanda, tek katlı yeraltı çarşısının altında değerlendirilmiştir. Bu sayede İpek meydanındaki ağaç-bitki seçiminde kısıtlama ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca meydanın çok kısa inşaat süresi ile bitirilmesi hedeflenmiştir.

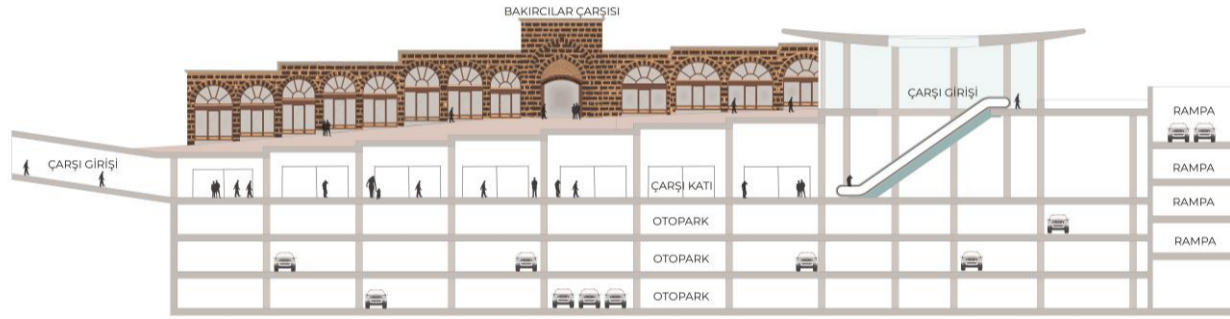
Yeraltı çarşısının yangın yönetmeliklerine uygun olacak şekilde iki ana girişi bulunmaktadır. Bu girişlerden biri ulu çarşı ve bakırcılar çarşısı önündedir. Dairesel bir saçak altında, yürüyen merdivenler ve asansörlerle düşey sirkülasyon sağlanmıştır. Diğer giriş ise ipek meydanındaki yeni mağazaların yanından üst meydana çıkan rampanın altından yine rampa ile sağlanmıştır. Çarşı girişinde Engelli erişimi için, rampa sayesinde asansör gerekmeseyse de otopark katları için bir çift asansör kullanılmıştır.

Çarşıbaşı'nda yıkılarak ortadan kaldırılan yapılarıdaki mağaza, ofis, dükkanları karşılayacak kadar yenisi yapılmıştır. Böylece meydanın ticari kabiliyeti zayıflatılmamıştır. Tam tersi mekân kalitesi artırılarak ve alt yapı sorunları giderilerek güçlendirilmiş ve güncellenmiştir.

İpek meydanındaki eski ve yeni yapılarda özellikle gastronomi mekanları oluşturulmuştur. Böylece meydanda geçirilen zaman uzatılmış ve kalitesi artırılmıştır.

Tüm yeni mimari bina ve yapılar yeraltında ve yalın bir mimari anlayışla çözülmüştür. Yapıların görünen kısımları cam ve çelikle olabilecek en hafif malzemelerle yapılmıştır.

Mimari Kesitler

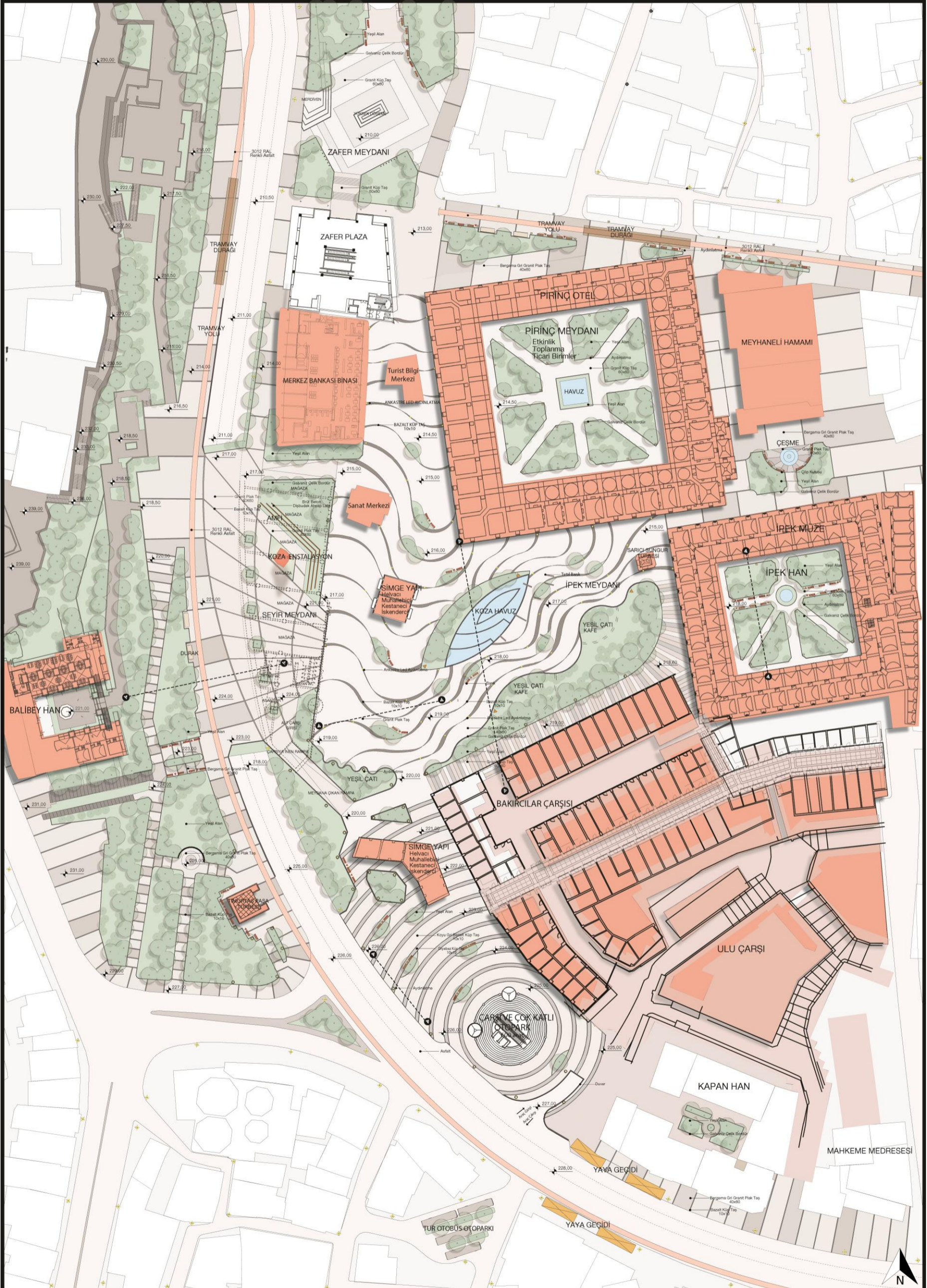

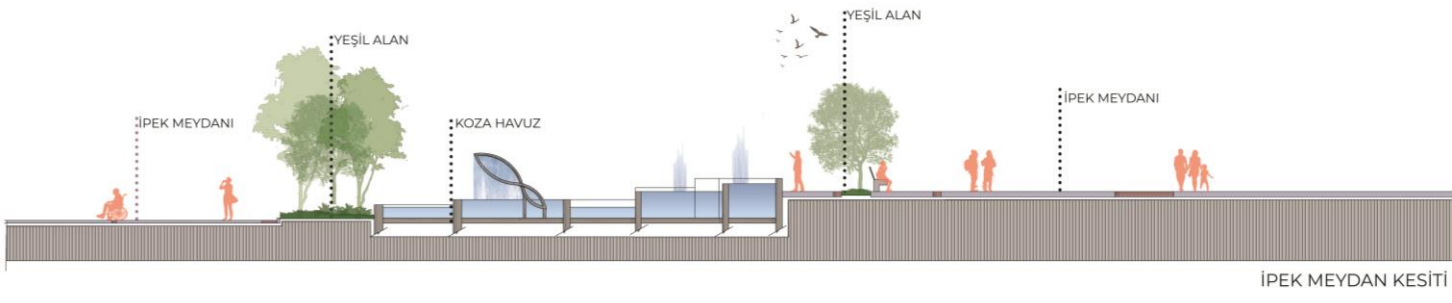
Bakırcılar çarşısı ve Çok Katlı Otopar Kesiti

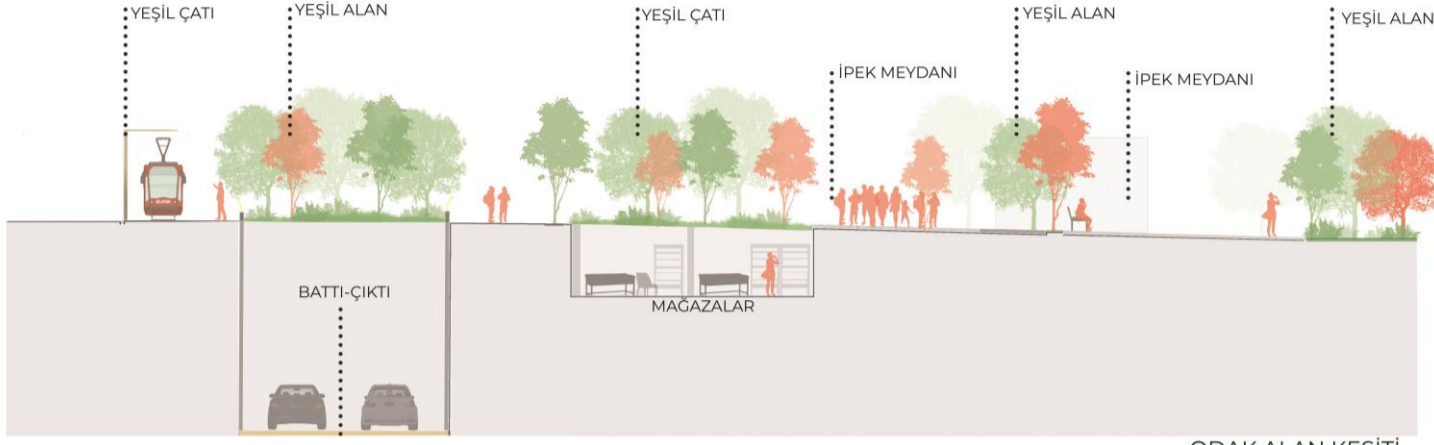
İpek Han ve İpek Meydanı Çarşılar Kesiti

7. 1/ 500 PLAN VE DİYAGRAMLAR

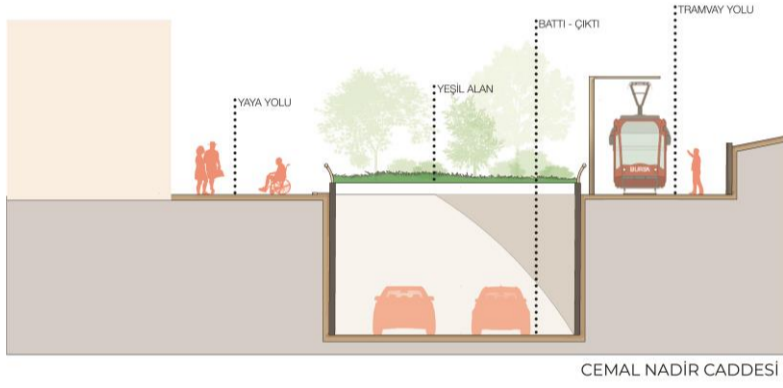

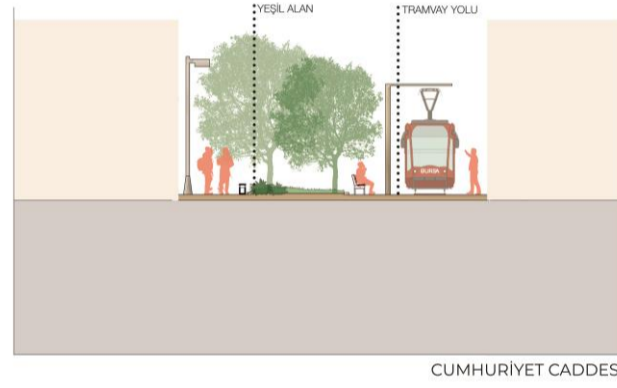
İPEK MEYDAN KESİTİ

ODAK ALAN KESİTİ

CEMAL NADİR CADDESİ

CUMHURİYET CADDESİ

Kamusal açık alanlar, kentin özgün karakter parçaları olarak kentleri bir araya getiren sembolik değeri olan kentsel hafıza mekanlarıdır.

Hanlar bölgesi ipek ticaretinin merkezi haline gelen Bursa'nın da önemli bir odağı oluşturmaktadır. Buradan yola çıkarak tasarım alanındaki bütüncül yaklaşım, döşeme deseninde ipeğin akıcılığı ve canlılığını ifade edecek bir biçimde ön plana çıkarılmıştır.

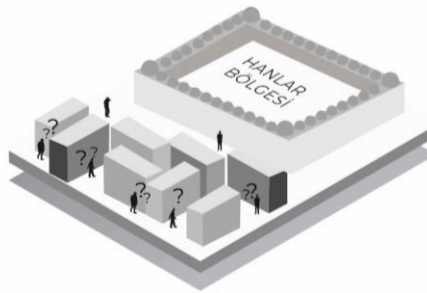
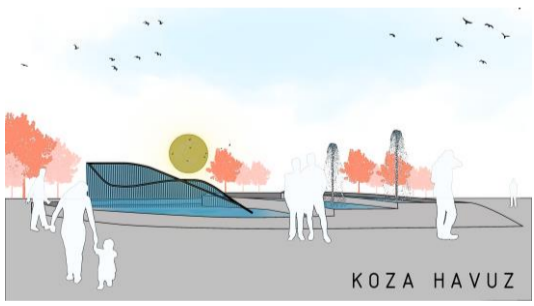
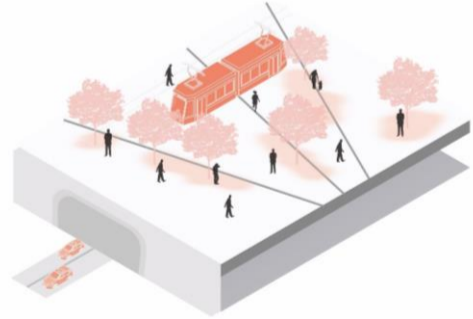
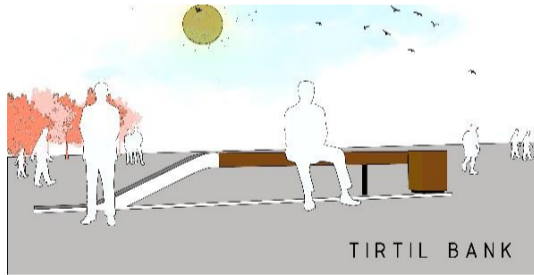
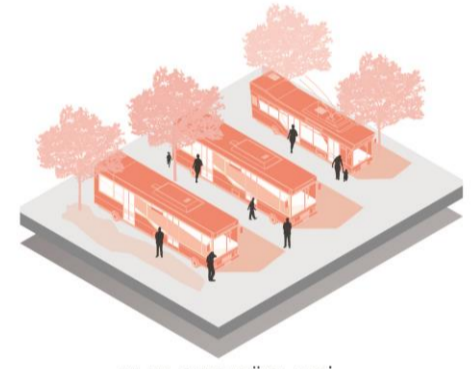
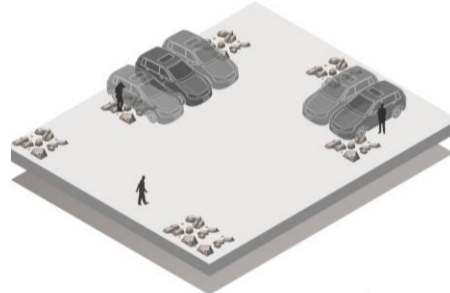
Doğal taştan yapılan döşeme kullanıcıları da yönlendiren bir yapıya sahiptir. İpek meydanında bulunan yere ankastre aydınlatma elemanları döşemeyi ön plana çıkararak tasarımın üst meydana okunmasına yardımcı olmakta ve ziyaretçilere tarihi bölgenin seyir imkanını sağlamaktadır. Koza havuzunda çevresinde bulunan yüksek meydan aydınlatmaları ipek meydanının üst meydana seyirini kolaylaştırıcı bir yaklaşıma sahiptir.

İpek böceğini ifade eden bank meydana bir donatı elemanı olma işlevi dışında çocuklara hizmet eden bir çocuk oyun elemanı özelliğini de taşımaktadır. Tasarım alanında bulunan alüminyum ayaklı ahşap empenye bank ve çöp kutuları doğayla uyumlu ve çevreci bir yapıdadır

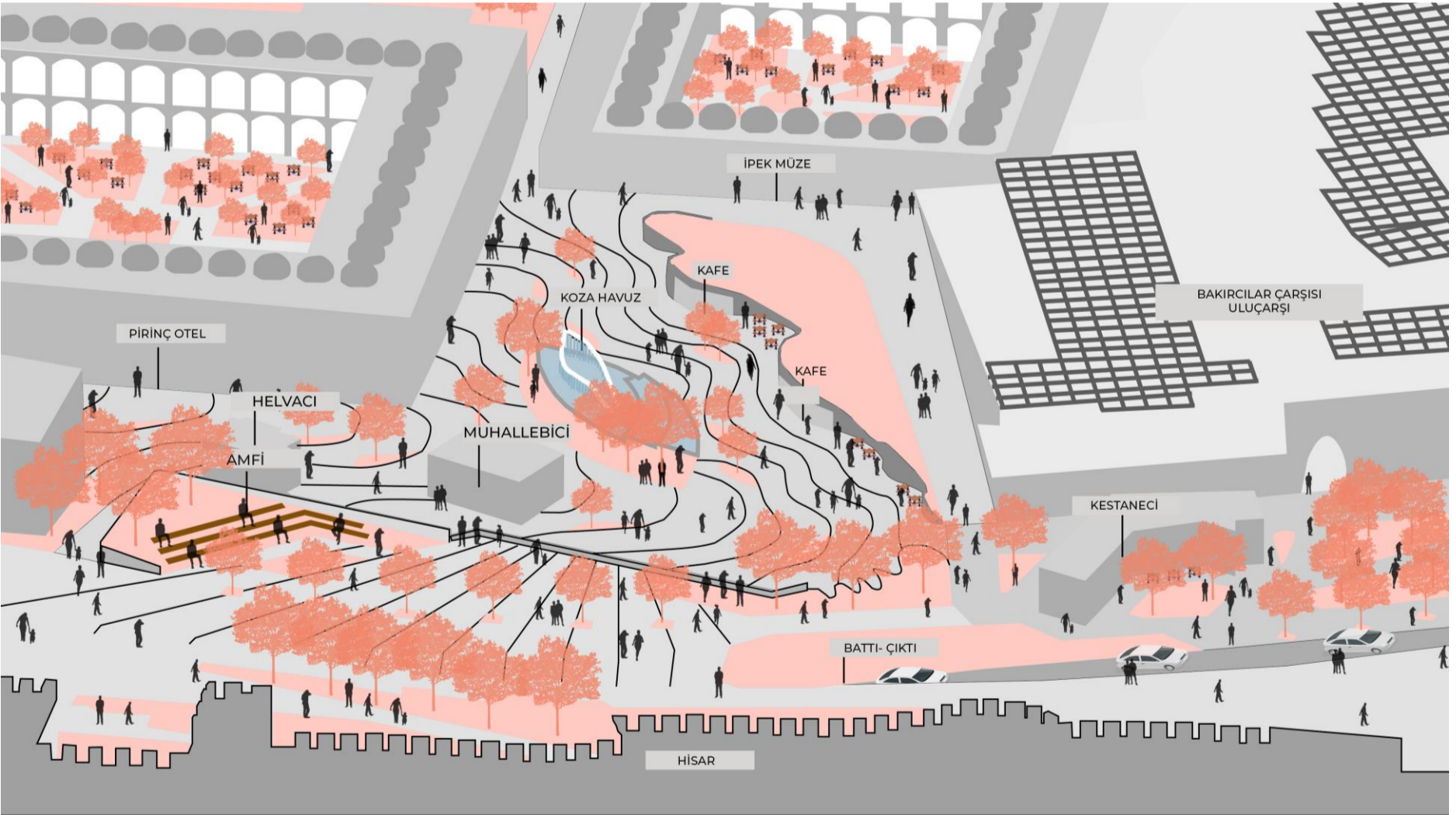
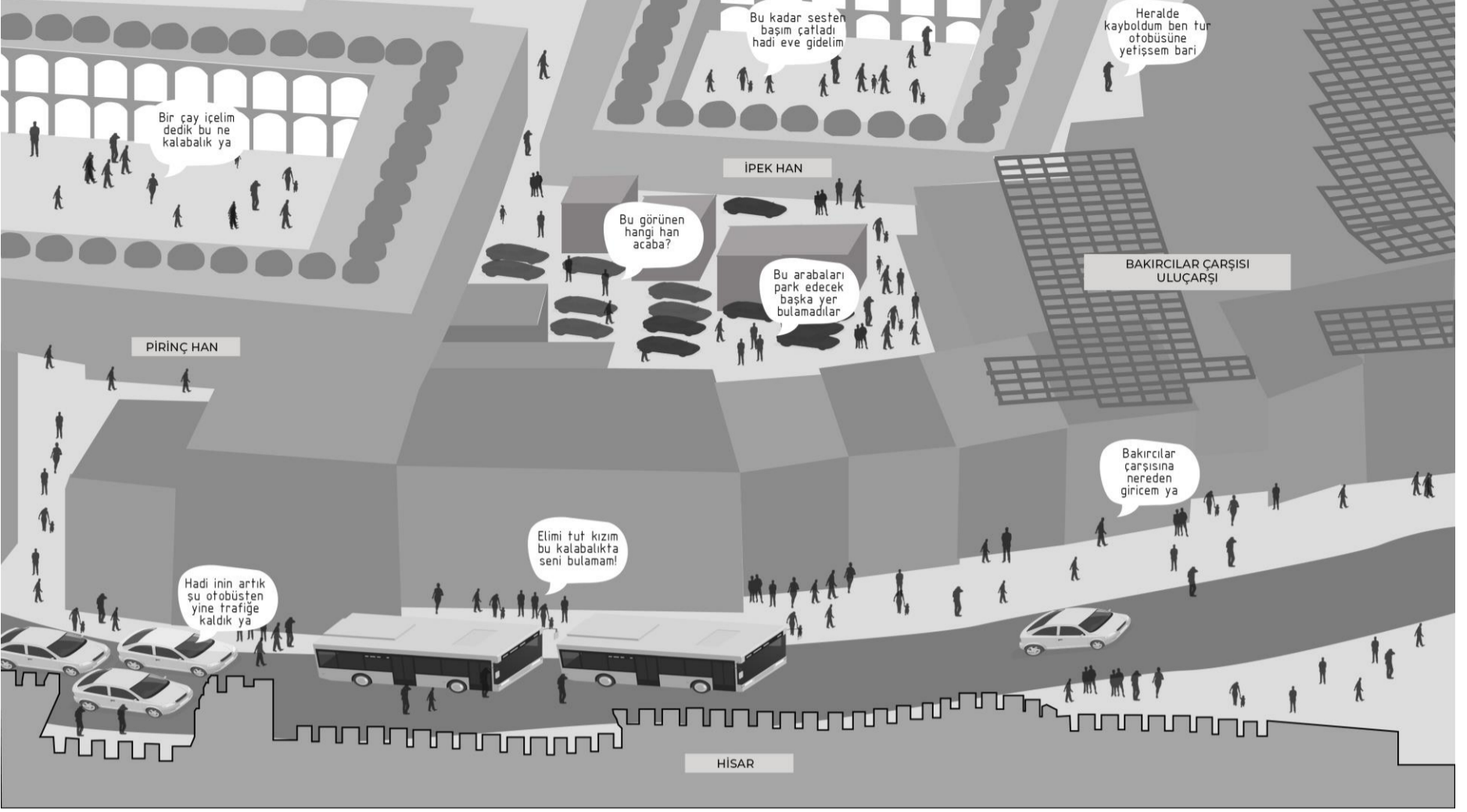
Tasarımda Kullanılacak Bitki Türleri

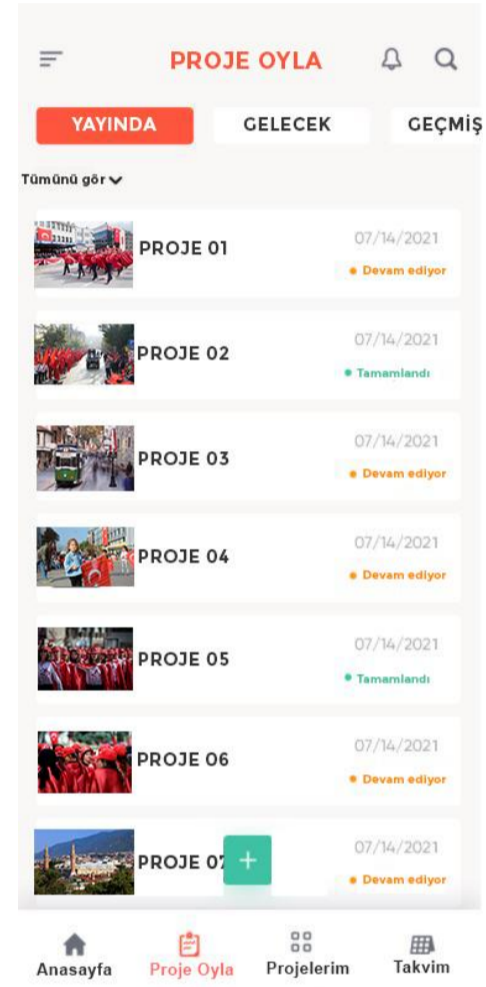
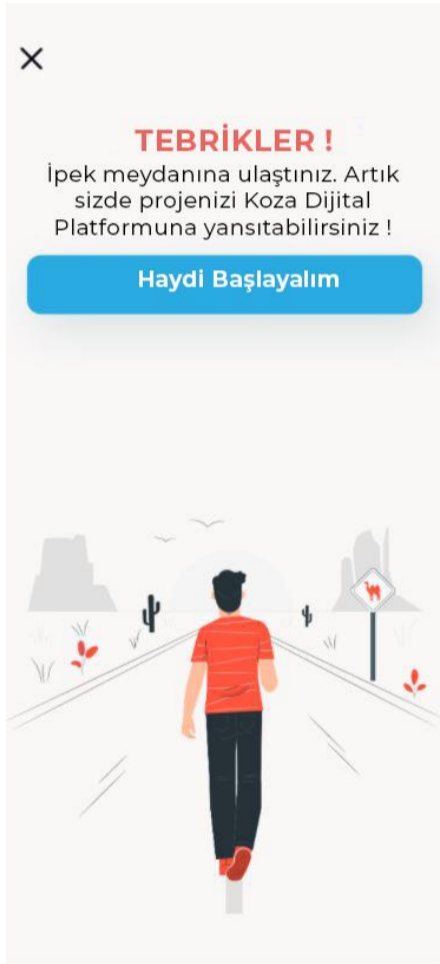
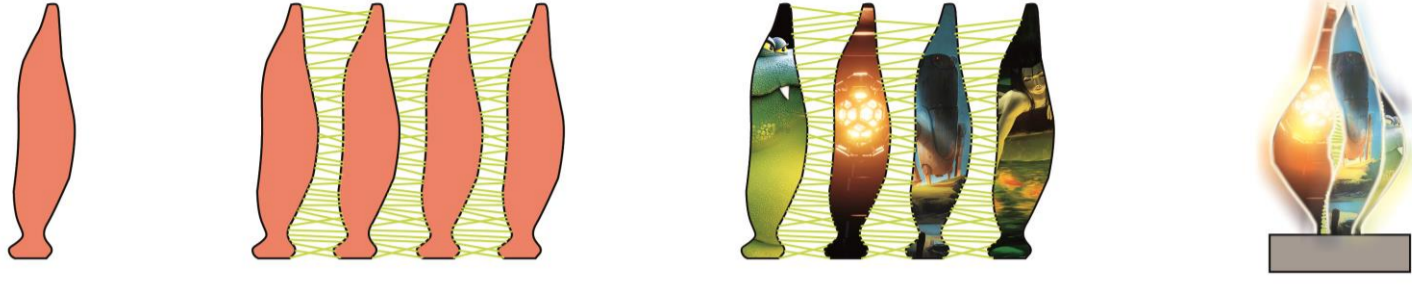
Farklı Kullanımlar

Mevcut ve Öneri Odak Alan

Enstalasyon ve Mobil Uygulamalar

KOZA DİJİTAL PLATFORM

Günümüz de teknolojinin ilerlemesiyle beraber dijital içerikler hayatımızda her gün artarak daha çok yer almaktadır. Bu sebeple Dijital Art sanatsal açıdan da önem kazanmaktadır ve hayatımızın bir parçası haline gelmiştir.

KOZA Dijital Platform, Bursa'nın dijital içerik üreten herkesin içeriklerini paylaşacağı ve oylayacağı bir platformdur. Tasarımcılar tasarımlarını gönderebilmek için ve tasarımları oylayabilmek için landmarkın yakınına gelmesi zorunludur. Landmark yakınına geldiğin de mobil uygulama sayesinde tasarımlara erişebilir ve oylayabilir duruma gelecektir. Kazanan tasarımcının tasarımı landmark üzerinde ki led paneller de ay boyu sergilenecektir. Bu sayede dijital içerik üretmeye teşvik ve dijital içerikleri onurlandırılacaktır. Her ay yeni bir tasarımcı yer alabilecek ve sınırsız üretim sağlanacaktır.